

SAHİPSİZ KÖPEKLER

BİRLİK MODELİ SORULAR VE CEVAPLAR

“BİRLİKTE ÇÖZEBİLİRİZ”

MAYIS 2024

Yarın Vakfı

#1

Sahipsiz Köpeklerin Nüfusunun Kontrol Altına Alınabilmesi İçin %70'inin Kısırlaştırılması Yaklaşımı Doğru mu?

%70 yaklaşımı hem erkek hem dişi köpeklerin kısırlaştırılacağı düşünülmüş bir oran.

Erkek köpeklerin tamamını kısırlaştırırsak üreme tamamen duracaktır. Yani %50'yi tekabül eden 2 milyon erkek köpeği kısırlaştırarak sorunu çözüm yoluna sokabiliriz.

#2

Neden Erkek Köpekler?

Öncelikle erkek köpeklerin kısırlaştırma işlemi dişi köpeklere göre daha ucuz. Dışarda bir kısırlaştırma işlemi gerçekleştirdiyseniz erkek köpek dişi köpeğe göre 1.000 TL daha ucuza kısırlaştırılır. Ayrıca operasyonu dişi köpeğe göre daha kolay olduğu gibi ameliyat sonrası bakım, iyileşme süresi de daha kısa.

Dişi köpeğin operasyonu 30 dakikaya kadar çıkabilirken erkek için bu süre yaklaşık 10 dakika. Operasyon sonrası iyileşme süreleri de farklı erkek 3 günde taburcu edilirken dişinin taburcu edilmesi 7 gün sürüyor.

Diğer sebep ise saldırganlık vakalarının çoğunun erkek köpekler kaynaklı olmasıdır. Kısırlaştırma sonrası testosteron hormonu ve dolayısıyla saldırganlıklarda ciddi düşüş sağlanıyor. Dişi köpekler taciz edilmedikleri veya yavrularını tehlikede görmedikleri sürece saldırgan davranış sergilemiyorlar. Bilinen bazı saldırgan cinsler hariç.

Bu yüzden sadece erkek köpekleri kısırlaştırmak daha akılcı ve verimli.

#3

Bir Veteriner Hekim Günde Kaç Kısırlaştırma Operasyonu Gerçekleştirebilir?

Bir günlük mesai içerisinde 3 veya 4 operasyon gerçekleştirebilir. 2 milyon erkek köpeğin kısırlaştırılabilmesi için 1.000 veterinerin 2 sene boyunca mesai yapması gerekir. Mevcut köpek popülasyonunun bir kısmı zaten kısırlaştırılmış olduğu için bu rakamlar biraz daha aşağı düşecektir.

1000 veteriner ve 1000 yardımcı personel istihdamı ile 2 sene içerisinde tüm sorunun çözüleceğini öngörüyoruz.

Elbette bu çözüm için 10 ameliyat masası, 300 hayvan kapasiteli rehabilitasyon alanı içeren 100 barınak gerektiriyor.

#4

Erkek Köpekler Hayatlarının Sonuna Kadar Barınaklarda mı Yaşayacak?

Elbette hayır, tehdit oluşturacağı düşünülenler barınaklarda kalıcı olarak tutulacaklar. Türkiye'de barınaklarda sınıflandırma boyut veya kiloya göre yapılıyor. Almanya bu sınıflandırmayı boyuta göre yapıyor. 50 cm'den küçük, 50-65 cm arası ve 65 cm'den büyük olarak değerlendiriyorlar. Türkiye'de daha çok kilo üzerinden değerlendirme yapılıyor. 0-20 kg, 20-40 kg ve 40+ olarak düşünülebilir. Küçük köpekler yaşam alanlarına geri bırakılabilirler, orta boyuttaki köpekler arasından agresiflik durumuna göre seçim yapılarak bir kısmı bırakılabilir, büyük köpekleri barınaklarda kalıcı olarak tutup sahiplendirmeye çalışmak gerekecektir. Yine vatandaşlardan gelen ihbarlar çerçevesinde bazı dişi köpekleri de barınaklarda misafir etmek gerekebilir.

#5

Barınaklarda Kaç Köpek Misafir Edilecek?

Resmi rakamlara göre sokaklarda 4 milyon sahipsiz köpek var. Planlama 4 milyon köpeğin hepsinin kalıcı barınaklara yerleştirilmesi şeklinde de yapılabilir. Bu karar ihtiyaca, planlamaya ve finansmana göre verilmeli. Minimum seviyede düşünürsek en az 1.500.000 köpeğin kalıcı barınaklarda misafir edileceği şekilde planlama yapmak gerekiyor. Önceliği 30 kg ve üstü erkek köpekleri misafir edecek şekilde belirlemek sonrasında duruma göre diğer köpekleri yerleştirmek gerekiyor.

Tahminlerimize göre Türkiye'de 30 kg üstü erkek köpek sayısı 1 milyonun üzerinde. Bu köpeklerin barınaklarda kalıcı olarak tutulması sahipsiz köpek tehdidini büyük oranda azaltacaktır.

#6

1.5 Milyon Köpeği Kalıcı Barınaklara Yerleştirmek İçin Kaç Barınak Kurmak ve Ne Kadar Büyüklükte Bir Arazi Gerekiyor?

15.000 köpek kapasiteli 100 barınak kurmak gerekecektir. Köpek başına en az 10 metrekare alan üzerinden bir hesaplama ve bir açık alan planlanması yapılmalıdır. Ayrıca idari ve operasyonel binalar, hastane, depo, rehabilitasyon alanı için de bir alan planlanması gerekiyor. Yani kurulacak barınakların yaklaşık 400 dönüm arazi üzerinden planlamalıdır. Bunun için hazine arazilerinin ve belediye arazilerinin tahsisi gerekecektir.

#7

Bu Barınakların Kurulum Maliyeti Ne Kadar Olacak?

Barınak standartları netleştirilmeden bunu söylemek zor. Ev gibi düşünebilirsiniz, 50 bin dolara da 5 milyon dolara da ev inşa edebilirsiniz. Sizin koyacağınız standartlara bağlı. Örnek olması açısından Konya'da yaklaşık 100 dönüm üzerine kurulan 2500 hayvan kapasiteli Türkiye'nin en büyük bakımevi var. Bu bakımevinin kurulum maliyeti 2 milyon USD civarında ve standartları oldukça yüksek.

İçerisinde:

Tam donanımlı hayvan hastanesi,
240 adet hasta ve yaralı hayvanlar için alttan ısıtılmalı bakım odaları,
48 adet yarı açık gezintili çoklu köpek bakım bölümleri,
Çok sayıda köpek kulübeleri,
1 adet kedi evi, 4 adet yem deposu
İdari bina, sosyal tesisler, personel bölümleri
Pet gösteri ve gezinti alanı mevcut.

Hayvan hastanesinin içinde ise:

Hemogram Cihazı, İnfüzyon Pompası, Biyokimya Cihazı, Santrifuj Cihazı, Koter Cihazı, Anestezi Cihazı, Serum Isıtıcı Cihazı, Kan Gazları Cihazı, İdrar Analiz Cihazı, Veteriner Diş Ünitesi, Yoğun Bakım Kafesi, Röntgen Cihazı, Ultrason Cihazı, Ameliyat Lambaları, Ameliyat masaları vb. cihaz ve ekipmanlar var.

Benzer standartlarda 15.000 köpeğe hizmet verecek bir tesis inşası 10 milyon dolar civarında tutacaktır.

Toplamda 1 milyar dolarlık bir yatırımdan bahsediyoruz.

Burada önemli olan bir husus kurulacak yaşam alanlarının sökülüp takılabilen modüler yapıda alanlar olarak kurgulanmasıdır. İhtiyaca göre kapasite ayarlanabilmelidir.

#8

Bu Para Nasıl ve Nerden Temin Edilecek?

Barınak kurulum maliyetlerinin %40'ını devlet karşılıyor. Kalan rakam için belediye bütçelerinden pay alınabilir, projeler hazırlayıp uluslararası fonlardan faydalanılabilir, sivil toplum ve vatandaş desteği alınabilir.

#9

Küpe ve Çip Kullanımı Devam mı Edecek?

Halihazırda zaten zorunlu ve uygulamada olan bu konuların aynı şekilde devam edeceğini varsayıyoruz. Çipler zaten sahiplendirilirken kullanılacaktır, küpe ise kayda değer bir maliyet getirmiyor.

#10

Aşı?

Tarım Orman Bakanlığının Belediyeler Birliği ile imzaladığı bir protokol var. Bu protokol kapsamında 93 milyon büyük ve küçük baş hayvanın aşıları bakanlıkça karşılanıyor. Sahipsiz köpeklerin de bu protokole dahil edilmesi gerekecek.

#11

15.000 Köpeğin Yemeği, Temizliği Açık Alanda Gezdirme İhtiyaçları Nasıl Sağlanacak?

Kurulacak barınakların mama dağıtım ve barınak temizlikleri mümkün mertebe otomasyon sistemleriyle sağlanmalıdır. İnsan emeğiyle bunları yaptırmak mümkün ancak işletme maliyetlerini çok yükseltecektir. Barınma alanlarında günde 2 kez temizlik ve yemek verme yapılacak şekilde otomasyon sistemleri kurulmalıdır.

#12

Mevcut Barınaklar Ne Olacak?

Mevcut küçük barınaklar eğitim ve sahiplendirme merkezleri olarak kullanılmaya devam edilebilir. Özellikle 1 yaşın altındaki köpekler buralarda eğitilerek kamu hizmetine sunulabilir. Polis köpeği, arama kurtarma köpeği, narkotik köpeği, görme engelli köpeği gibi amaçlar için eğitilip sahiplendirilebilirler. Yine bu merkezler vatandaşların köpek sahiplenme işlemlerinin yapılması ve takibi için kullanılabilir.

Bazı devlet kurumları ile protokol imzalanıp köpek sahiplendirmelerine yeni bir boyut getirilebilir. Örneğin her okula bir köpek sahiplendirmesi yapıp bunların sorumluluğu öğrencilere verilebilir. Sosyal açıdan da fayda sağlayabilecek uygulamalar geliştirilebilir.

#13

Sahipsiz Köpekler İçin Ne Kadar Para Harcıyoruz?

Ülke genelini ihtiva edene net bir veri elimizde maalesef yok. Ancak Ankara Büyükşehir Belediyesi 2021 yılında bu konu için 41 milyon TL harcama yapmış. Bugünün parasıyla 147 milyon TL ediyor. Bu rakama ilçe belediyelerinin, sivil toplum örgütlerinin ve vatandaşların ceplerinden yaptıkları harcamalar dahil değil.

Sadece il ve ilçe belediyelerinin bu iş için yıllık 4 milyar TL (125 milyon USD) civarında para harcadığını düşünebiliriz. Bununla ilgili TRT'nin bir haberinde belediyelerin gelir bütçelerinin %0.05 (binde 5)'ini sahipsiz hayvanlar için ayırmak zorunda olduğuna dair bir ifade var ancak bununla ilgili bir mevzuat veya düzenleme bulamadık.

Belediyelerin toplam geliri yaklaşık 800 milyar TL, bunun binde beşi de 4 milyar TL ye tekabül ediyor. Küçük belediyelerde bu rakam çok düşük kaldığı için çalışma gerçekleştiriyorlar ve çareyi hayvanları toplayıp komşu belediyelerin sınırlarına bırakmakta buluyorlar.

Tekrar hatırlatmakta fayda var, sivil toplum kuruluşlarının topladığı bağışlar ve vatandaşların ceplerinden harcadıkları para bunun dışında. O kısmın finansal boyutu bilinmiyor, tamamen kontrol dışı ve suistimale açık. İnsanların hayvan sevgisinin suistimal edilmesiyle gerçekleşen dolandırıcılık vakaları bile maalesef söz konusu.

#14

Para Verimli Kullanılıyor mu?

Kesinlikle hayır. Çok yeni olması sebebiyle referans teşkil etmesi açısından, geçen hafta Darıca Belediyesi sadece 800 metre karelik barınak yapımı için 20 milyon TL'lik ihale gerçekleştirdi.

Bu alanların içerisinde idari binalar var, ameliyathane var, rehabilitasyon alanı var. 10 ilçe ayrı ayrı barınak inşa ettiğinde mükerrer idari binalar, mükerrer ameliyathaneler, mükerrer post operatif alan dediğimiz ameliyat sonrası takip ve rehabilitasyon alanları inşa edilmek durumunda kalıyor. Bu da ciddi bir yatırım verimsizliğine sebep oluyor.

10 ilçe belediyesinin ayrı ayrı bu barınakları inşa ettiğini düşündüğünüzde, 10 idari bina, 10 set ameliyat cihaz ve ekipmanı, 10 set klinik test teçhizatı, 10 ameliyat alanı, 10 ameliyat masası, 10 rehabilitasyon alanı oluşturmanız gerekecek.

Bu 10 belediye birleştiğinde ise 1 idari bina, 1 ameliyat alanı, 1 rehabilitasyon alanı, 5 ameliyat masası, 1 set klinik test teçhizatı ile aynı performans elde edilebilir.

İşin işletme boyutu da var 10 farklı küçük barınağı ayrı ayrı yönetmek yerine 1 büyük barınağı yönetmek çok daha verimlidir.

Bir de işin mama boyutu var.

#15

Mamada Durum Nedir?

Türkiye mama ticaretinde yaklaşık 53 milyon dolarlık açık veriyor. 150 milyon dolarlık ithalata karşılık 90 milyon dolar ihracatımız var. Türkiye'de üretilen mamaların hammaddelerinin %15'i ithal. Bu da 13 milyon dolarlık bir rakam ediyor. Toplamda 53 milyon dolarlık bir açığımız var.

Bu cari açığı kapatmamız için yıllık 110.000 ton daha mama üretmemiz gerekiyor. Bu da günde 4 ton mama üretecek 100 üretim tesisi demek.

Günlük 4 ton üretim kapasiteli 100 üretim tesisinin kuruluş maliyeti 20 milyon dolar civarında. Yani tek seferde 20 milyon dolarlık bir yatırımla yıllık 53 milyon dolarlık bir cari açıktan kurtulabiliriz.

Diğer taraftan barınaklarda tutacağımız 1.5 milyon köpeğin yıllık mama ihtiyacı yaklaşık 72.000 ton. Sistemin sürdürülebilir olması için de bu üretim tesislerinin kurulması elzem. Aksi takdirde barınaklardaki köpeklerin mama ihtiyacını karşılamak mümkün olmayacaktır. Fazla üretilen mamalar paketlenerek evinde ya da sokakta yaşayan köpekleri beslemek isteyen vatandaşlara düşük fiyatlardan satılabilir.

#16

Bu Kadar Mamayı Üretmek İçin Hammadde Nerden Nasıl Sağlanacak?

Belediyeler tarafından toplanıp depolama tesislerinde tutulan 100 bin ton mezbaha ve hal atıkları mevcut.

Ağırlıklı olarak bu malzemeler kullanılarak "Sıfır atık" politikasına da destek olunacak. Bunun yanında kanatlı hayvan üreticilerinin atıkları ve askeri birliklerin yemek atıkları da yemek hammaddesi olarak kullanılabilir.

#17

Nasıl Bu Noktaya Geldik?

El birliğiyle. Örnek olması açısından; medyada yazıldı, Ankara'da 90 bin İstanbul'da 130 bin sahipsiz köpek varken bu rakam İzmir'de 450 bin.

Üç büyük ilde, kaç kişiye bir köpek düştüğüne bakarsanız, İstanbul'da 120, Ankara'da 64, İzmir'de 10 kişiye bir köpek düşüyor.

Yaz aylarında İzmir'in nüfusu 2 katına çıkıyor. Özellikle yaz aylarını yazlıklarda geçiren insanlarımız 3-4 aylığına, çocuklar oynasın diye veya sırf hoşlarına gittiği için genellikle yavru köpekleri alıp besleyip büyütüp yaz dönüşü sokağa bırakıyorlar. Ne bir kayıt var ne de kısırlaştırma.

Bu basit bir analiz, bu noktaya gelmemizin altında yatan ana sebep toplumumuzun sorumsuzca davranması, tabii akabinde yönetim erkinin bu sorumsuzluğa zamanında müdahale etmemesi.

#18

Bu Kadar Uğraşmadan Hızlıca Uyutmaya Kalksak Nasıl Bir Mali Tablo Bizi Bekliyor?

Bir köpeğin hayatını 0-2500 TL arasında maliyetlere sonlandırabilirsiniz.

Vicdanla cüzdan arasında nasıl bir denge kurduğunuza bağlı bu.

Köpek hiçbir şey hissetmeden anestezi altındayken çok düzgün koşullarda uyutulsun diyorsanız sadece ilaçlar için köpek başına 2.500 TL toplamda ülke olarak 10 milyar TL'yi gözden çıkarmanız gerekir.

Bu sadece ilaç maliyeti, bu hayvanların toplanıp uyutma merkezlerine götürülmesinin, cesetlerin yok edilmesinin maliyetleri ne kadar olur belli değil. Elimizde sadece Eskişehir'de bir köpeğin yakalanıp taşınması için 1.500 TL'lik bir harcama yapıldığı bilgisi mevcut.

Hayvanların 30 gün misafir edilip sahiplenilmeyenlerin uyutulması seçeneği de çözüm değil. Zira yeni barınak inşa etmeden bunu yapmaya kalktığınızda mevcut barınak kapasitesi 100.000. Hayvanı 30 gün boyunca misafir ettiğinizi ve sahiplenilmeyen hayvanların uyutulduğunu değerlendirdiğimizde yaklaşık 5 sene boyunca bunu sürdürmeniz gerekecektir. Bunun da bir maliyeti olacak.

Dolayısıyla sahipsiz köpeklerin uyutulması sürecinin de bir maliyetli var ve mevcut şartlarda bunun sürdürülebilmesi mümkün değil.

#19

Uyutma Seçeneğinin Etkileri Neler Olur? Başka Çözüm Mümkün mü?

Bu seçeneğe ciddi bir toplumsal tepki var. Hem vicdani hem dini hem ahlaki gerekçelerle toplumun bütün kesimlerini rahatsız eden bu seçeneğin uygulanması halinde bir toplumsal gerilim çıkacağını da unutmamak gerekiyor. Uyutma tartışması toplumda uzun yıllar sürebilecek ciddi ayrışmaya ve travmaya neden olabilecek bir konu. Vakıf olarak bizim amacımız toplumsal uzlaşmanın sağlanabileceği bir çözüm üretmek.

Diğer taraftan sorunun bu noktaya gelmesinde hepimizin sorumluluğu var. Yaptığımız her şeyin, aldığımız her kararın zamanı geldiğinde sonuçları olacağını kabul etmemiz ve bir yerde artık sorumluluğumuzu üstelenerek vicdani ve insani bir çözümün parçası olmamamız gerekiyor. Bugün bu sorumluluğu almazsak yarın başka bir sosyal problemde bu sorumluluğu daha yüksek bir maliyetle almak zorunda kalırız. Maliyetler de mutlaka parasal olarak algılanmamalı, alınan bazı kararların manevi tesirlerinin telafisinin maddi bir karşılığı yoktur.

Bu yüzden biraz daha uzun vadeli düşünerek konunun bütün taraflarının üzerinde uzlaşacağı ve elini taşın altına koyacağı bir çözüm arayışının devam ettirilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Yarın Vakfı olarak Dünya'nın sadece bize ait olmadığına inanıyor, yeryüzünün bütün sahipleri adına daha iyi bir yarın için uğraşyoruz. Aceleye getirilmeyen her çözümün de bu amaca hizmet edeceğine inanıyoruz.

TEŞEKKÜRLER

Güntekin GÜNTAY

Vakıf Başkanı

GSM : 0532 230 85 28

E-mail : guntekin.guntay@yarin.org.tr

Cansu CINDIK

STK İletişim Koordinatörü

GSM : 0533 397 78 18

E-mail : cansucindik@hotmail.com

Merthan GÖZENER

Proje Yönetim Temsilcisi

GSM : 0507 940 25 12

E-mail : merthangozener@gmail.com

Adres:

Emniyet Mahallesi, Yukarı Sokak,
No:8, Yenimahalle / ANKARA

Telefon:

+90 (312) 215 00 95

E-mail:

yarin@yarin.org.tr

Yarın Vakfı